

PRÍPRAVA TRAKTORA K JAZDE - ÚKONY PRED JAZDOU

KONTROLA TRAKTORA PRED JAZDOU (PRED ZAČATÍM PRÁCE)

Ešte predtým než s traktorom vyjdeme, musíme sa presvedčiť, či technický stav traktora spĺňa stanovené podmienky pre bezpečnú jazdu. Ak je pripojený príves, alebo prídavné zariadenie, preveríme aj ich pripojenie a riadne upevnenie nákladu. Úkony, ktoré je potrebné vykonať pred jazdou u jednotlivých typov traktorov sa môžu líšiť. Presný popis požadovaných úkonov pred prácou (jazdou) nájdeme v návode na obsluhu a údržbu traktora.

VONKAJŠIA OBHLIADKA

Obíde traktor (súpravu) dookola a skontrolujeme:

- o či traktor nebol počas parkovania poškodený,
- o či sme pri poslednej jazde nestratili nejakú dôležitú súčasť výstroja vozidla, napr. lapač nečistôt,
- o či nie je prázdna alebo podhustená niektorá pneumatika,
- o či sú dotiahnuté všetky matice kolies,
- o či má dostatočne čisté vonkajšie svetlá, vonkajšie spätné zrkadlá, okná a evidenčné čísla,
- o či z vozidla neunikajú prevádzkové kvapaliny (zistíme pohľadom pod traktor),
- o ak máme pripojený príves skontrolujeme správnosť jeho pripojenia a zaistenia.

KONTROLA PREVÁDZKOVÝCH KVAPALÍN

Pred začatím prác (jazdy) s traktorom kontrolujeme množstvo nasledovných prevádzkových kvapalín:

- o oleja v motore,
- o chladiacej kvapaliny a tesnosti chladiaceho systému,
- o brzdovej kvapaliny a tesnosti kvapalinových brzd,
- o oleja v nádržke hydraulického okruhu riadenia,
- o paliva v nádrži,
- o oleja v prevodovke a rozvodovke,
- o kvapaliny v ostrekovači.

Pri prevádzke traktora v letnom období je nutné venovať zvláštnu pozornosť najmä:

1. Množstvu chladiacej kvapaliny v chladiči a stavu tesnenia sedla pretlakového uzáveru chladiča. Teplota chladiacej kvapaliny môže krátkodobu dosiahnuť 105°C. Pri vyššej teplote sa pretlakový uzáver chladiča otvára a dochádza k úniku chladiacej kvapaliny.
2. Čističu vzduchu v prašnom prostredí (čistenie podľa okolností vykonávame denne).
3. Akumulátoru (1x týždenne kontrolujeme množstvo elektrolytu a včas dolievame destilovanú vodu).

KONTROLA FUNKCIE VONKAJŠIEHO OSVETLENIA

Skontrolujeme, či sú všetky predpísané svetlomety vonkajšieho osvetlenia funkčné. Pri kontrole brzdových svetiel využijeme pomocníka, prípadne môžeme rozsvietenie brzdových svetiel posúdiť podľa ich odrazu vo svetlách vzadu stojaceho vozidla, na dverách garáže a pod.

PO NAŠARTOVANÍ MOTORA KONTROLUJEME FUNKČNOSŤ

- o mazania motora (kontrolka mazania musí zhasnúť),
- o dobíjania akumulátora (kontrolka dobíjania musí zhasnúť),
- o riadenia,
- o účinnosti brzd (traktora aj prípojného vozidla).

KONTROLA POVINNEJ VÝBAVY VOZIDLA

Povinnú výbavu vozidla kontrolujeme hlavne vtedy, keď vozidlo nepoužívame výhradne sami. V opačnom prípade máme väčšinou o stave povinnej výbavy prehľad a nie je nutné ju kontrolovať pred každou jazdou.

Povinnú výbavu traktora tvoria (obr. 1):

- o homologizovaný prenosný výstražný trojuholník,
- o bezpečnostný reflexný odev,³¹⁾ napríklad vesta, overal, nohavice, bunda alebo pláštenka; bezpečnostný reflexný odev sa umiestňuje v dosahu zo sedadla vodiča vozidla,

³¹⁾ Napríklad STN EN 471 + A1 Výstražné odevy s vysokou viditeľnosťou na profesionálne použitie. Skúšobné metódy a požiadavky (Konsolidovaný text).

Obr. 1 – Povinná výbava traktora

- o lekárnička podľa prílohy č. 2 vyhlášky č. 134/2018 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevádzke vozidiel v cestnej premávke,
- o jeden alebo viac hasiacich prístrojov, ktorých celková hmotnosť náplní je najmenej 6 kg. (Hasiace prístroje sa na vozidle upevňujú do úchytiakov na umiestnenie v zvislej alebo vodorovnej polohe tak, aby spoľahlivo odolávali spomaleniu najmenej 6 G pri čelnom náraze vozidla. Hasiace prístroje musia byť umiestnené na dobre viditeľnom a ľahko prístupnom mieste, pričom jeden musí byť v dosahu zo sedadla vodiča vozidla),
- o najmenej jeden zakladací klin.

Povinná výbava prípojného vozidla tvoria (obr. 2):

- o Povinnou výbavou prípojného vozidla kategórie O₂ až O₄ a kategórie Rb₂ až Rb₄ je náhradné koleso s diskom a s pneumatikou predpísaného druhu a rozmeru s takým upevnením držiaka, ktoré zabezpečuje, že sila pri vyberaní kolesa z držiaka alebo pri vkladaní kolesa do držiaka nepresiahne 490 N; jazdná súprava zložená z ťahača a prípojného vozidla môže mať pri rovnakých rozmeroch pneumatík a pri rovnakom vyhotovení kolies jedno spoločné náhradné koleso. Náhradné koleso musí byť v držiaku počas prevádzky v cestnej premávke riadne pripevnené.
- o kľúč na maticu alebo skrutky kolies,
- o príručný zdvihák.

Obr. 2 – Povinná výbava prípojného vozidla traktora

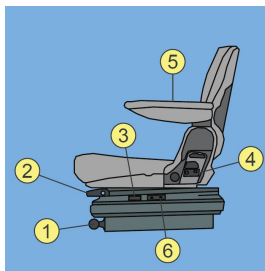
- o Povinnou výbavou prípojného vozidla s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou prevyšujúcou 750 kg je najmenej jeden zakladací klin, ktorý účinne zabezpečí vozidlo proti samovoľnému pohybu a je ľahko prístupný, bezpečný a spoľahlivo upevnený; pri motorovom a prípojnom vozidle s tromi a viacerými nápravami, jednonápravovom prívese s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou prevyšujúcou 750 kg a návese sú najmenej dva zakladacie klíny.

NASTAVENIE SEDADLA VODIČA

V traktoroch, podľa požiadaviek zákazníka sa používajú rôzne typy sedadiel, môžu byť s mechanickým alebo pneumatickým odpružením, preto sa aj ich spôsob nastavenia môže líšiť. Pri nastavovaní sedadla je dôležité, aby sme bezpečne dočiahli na pedále, boli schopní ich úplne zošliapnuť a pritom nenarážali kolenami do volantu alebo do prístrojovej dosky.

Možnosti nastavenia sedadla vodiča u moderných traktorov s mechanickým alebo pneumatickým pružením typu Sears (obr. 3).

- 1 - Ovládač nastavenia odpruženia sedadla v závislosti od hmotnosti vodiča - nastavíme otáčaním, v smere podľa piktogramu na mechu sedadla.
- 2 - Páka pozdĺžneho nastavenia sedadla - po nadvihnutí páky je možné sedadlo nastavovať v pozdĺžnom smere (posúvať dopredu alebo dozadu), ak páku vrátíme späť, sedadlo sa zafixuje v požadovanej polohe)
- 3 - Ovládač absorpcie vibrácie sedadla - presunutím ovládača hore je zapnutá plávajúca poloha sedadla, v spodnej polohe je ovládač zafixovaný.
- 4 - Ovládač nastavenia sklonu operadla – po nadvihnutí páky je možné nastaviť sklon operadla, vrátením páky do pôvodnej polohy je nastavený sklon operadla zafixovaný.
- 5 - Sklopná lakt'ová opierka - u niektorých typov sedadiel je možné nastaviť jeho výšku k sedadlu.
- 6 - Ovládač nastavenia výšky a pruženia sedadla v závislosti od hmotnosti vodiča - zatlačením ovládača sa tlak vzduchu v pneumatickom odpružení sedadla zvyšuje – vyššia hmotnosť vodiča, potiahnutím ovládača sa tlak vzduchu v pneumatickom odpružení sedadla znižuje – nižšia hmotnosť vodiča.

Obr. 3 – Nastavovacie prvky sedadla vodiča traktora Zetor Forterra

Kontrola správnej vzdialenosti sedadla - ak dokážeme bez problémov zošliapnuť pedál spojky až na podlahu a ak po uvoľnení pedála spojky nenarazíme kolenom do volantu alebo do prístrojovej dosky, má sedadlo správnu polohu.

Nastavením sklonu operadla sedadla zabezpečíme správnu vzdialenosť chrbta od volantu. Počas nastavovania sa nesmieme trupom opierať o operadlo sedadla.

Kontrola správneho nastavenia sklonu operadla - pri uchopení volantu v základnej polohe musia byť ruky mierne ohnuté.

NASTAVENIE VOLANTU (obr.4)

V dnešných moderných traktoroch sklopný stĺpik riadenia umožňuje variabilne nastaviť polohy volantu, uhlové aj výškové.

Výškové nastavenie volantu - nastavenie sa vykonáva vysunutím alebo zasunutím volantu po odistení aretácie otočením páky (1) v smere šípky. Po nastavení volantu páku (1) zaistíme dotiahnutím proti smeru šípky.

Uhlové nastavenie volantu - nastavenie sa vykonáva naklopením volantu po odistení

aretácie otočením páky (2) v smere šípky. Po nastavení volantu páku (2) zaistíme dotiahnutím proti smeru šípky.

Obr. 4 – Spôsob nastavenia volantu traktora Forterra

NASTAVENIE SPÄTNÝCH ZRKADIEL

Vnútorné spätné zrkadlo

Pomocou spätných zrkadiel môže vodič sledovať situáciu za traktorom a okolo traktora. Pri nastavovaní vnútorného spätného zrkadla sa prstami nedotýkame skla zrkadla.

Zrkadlo je nastavené dobre vtedy, ak vidíme v zrkadle odraz celého zadného okna vozidla len pohybom očí. Pokiaľ musíme pritom meniť aj polohu hlavy, nie je zrkadlo správne nastavené.

Vonkajšie spätné zrkadlá

U väčšiny traktorov sa vonkajšie spätné zrkadlá nastavujú zvnútra traktora, a to buď mechanicky alebo elektricky.

Pohľad vo vonkajšom spätnom zrkadle je rovnobežný s vozovkou a môžeme v ňom vidieť i časť traktora. To je dôležité preto, aby sme dokázali odhadnúť vzdialenosť vozidla, ktoré v zrkadle vidíme, od traktora.

PRIPÚTANIE SA BEZPEČNOSTNÝM PÁSOM

Niektoré traktory sú **vybavené** bezpečnostnými pásmi. V takom prípade je povinnosť použitia bezpečnostného pásu ustanovená zákonom o premávke na pozemných komunikáciách. Použitie bezpečnostných pásov je dôležitým prvkom pasívnej bezpečnosti posádky traktora.

Naspäť

Ďalej